

PATVIRTINTA
Viešosios įstaigos
„Vaivorykštės tako“ gimnazijos
Vilniaus filialo direktoriaus
2025 m. spalio 15 d.
įsakymu Nr. V-25/10-15-01

**PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „VAIVORYKŠTĖS TAKO“ GIMNAZIJOS
VILNIAUS FILIALE
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Viešosios įstaigos „Vaivorykštės tako“ gimnazijos Vilniaus filiale tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti Gimnazijoje užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Viešosios įstaigos „Vaivorykštės tako“ gimnazijos Vilniaus filiale (toliau – Gimnazija) ir padeda užtikrinti tinkamą patyčių prevencijos ir intervencijos įgyvendinimą Gimnazijoje.
3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 3.2. kiekvienas mokyklos administracijos darbuotojas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi į tai reaguoti ir jas stabdyti;
 - 3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias, besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
4. Visi Gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos darbuotojai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti pasirašytinai supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais.
5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

5.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos darbuotojas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys(-iai);

5.5. **patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos darbuotojas, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** – patyčių situacijos Gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi Gimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi Gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą Gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys. Gimnazijos direktorius jais paskiria Vaiko gerovės komisijos narius ir patvirtina įsakymu, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių auklėtojų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Gimnazijoje, Gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl Gimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus Gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasės auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas Gimnazijos administracijos adarbuotojas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, Gimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles;

11.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.4. informuoja klasės auklėtoją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

11.5. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

12. Gimnazijos administracijos darbuotojo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

12.1 išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

12.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

12.4. informuoja klasės auklėtoją apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);

12.5. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

13. Klasės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1);

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

14. Klasės auklėtojas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į Gimnazijos vaiko gerovės komisiją perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

15. Gimnazijos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

15.1 numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja Gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

15.3 atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

16. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose Gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Administracijos darbuotojui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose Gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Gimnazijos direktorius, sužinojęs apie Gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba Gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Gimnazijos tvarkos apraše.

19. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

20. Tais atvejais, kai Gimnazijoje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti Gimnazijoje, klasės

auklētojas ir/ar administrācijas darbuotojas nukreipia mokinī ir jo tēvus (globējus, rūpintojus) ī Savivaldībēs švietimo pagalbos īstaigā.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „VAIVORYKŠTĖS TAKO“ GIMNAZIJOS PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinė: pravardžiavimas, grasinimas, ujamimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ☐ Fizinė: asmens užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinė: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas; ☐ Elektroninė: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko/suaugusio, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko(-ų)/suaugusio(-ių), kuris(-ie) tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko(-ų)/suaugusio(-ių) stebėjusio(-ių) patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Vaiku/suaugusiu, patyrusiu patyčias:	
Vaiku/suaugusiu, kuris tyčiojosi:	
Patyčių stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (rūpintojais/globėjais):	
Kitais Gimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

(Parašas)